

Allerheiligen Lukas 6.20-31

Rev Dr Jos M. Strengtholt
Arnhem-Nijmegen 2020

Is er hier iemand die ernaar verlangt om arm te zijn?

Geen koelkast, geen gezond voedsel, maar slechts één broek en één T-shirt. Geen schoon water, geen scholen voor je kinderen.

1. Arm zijn is geen zegen

“Zalig bent u, armen,” zegt Jezus.

Maar wie wil er nu arm zijn? En wat is er eigenlijk gezegend aan arm zijn?

Wat is het voordeel van geen huis te hebben, geen koelkast te hebben, geen geld te hebben?

In Egypte heb ik, als ik zoveel arme mensen ontmoet, steeds weer gemerkt dat dit als regel waar is: in het eenvoudige appartement van een arme man is vaak meer echte tevredenheid te vinden dan in de paleizen van de rijken.

Maar werkelijk arm zijn, zonder geld en zonder eten, is geen zegen maar een vloek.

“Armoede of rijkdom geef mij niet,” lezen we in het boek Spreuken. Geef mij geen armoede, “opdat ik, arm geworden, niet ga stelen en de Naam van mijn God ontheiligen.”

Werkelijke armoede kan iemand wanhopig maken. Dat wens je niemand toe. Waarom zegt Jezus dan dat de armen gezegend zijn?

Het is belangrijk om erop te letten dat Jezus, toen Hij dit zei, bewust naar Zijn discipelen keek. “Zalig bent u die arm bent.”

Zalig bent u, volgelingen van Jezus, die arm zijn, die honger hebben, die huilen.

En dan komt de kern van wat Jezus zegt. Hij vervolgt:

“Zalig bent u wanneer de mensen u haten en wanneer zij u verstoten en uitschelden en uw naam als iets slechts verwerpen, omwille van de Zoon des mensen!”

Hij spreekt hier tot Zijn discipelen, die vervolgd zullen worden omdat zij Jezus volgen. En vanwege die vervolging zullen zij soms arm zijn, honger hebben en met tranen leven.

De woorden van Jezus zijn dus in feite een profetie. Hij voorzegt wat er met Zijn volgelingen zal gebeuren.

Waarom zijn deze arme en hongerige discipelen dan gezegend? Omdat hun armoede en honger een teken zijn dat zij de juiste keuzes hebben gemaakt. Zij volgen Jezus Christus, en dat heeft gevolgen.

En over de mensen die rijk zijn, die verzadigd zijn, die nu lachen en een goed leven hebben, zegt Jezus: “Wee u...”

En tegen de mensen die door iedereen als goede mensen worden gezien, zegt Jezus eveneens: “Wee u...”

Maar opnieuw gaat het Jezus niet om een algemene uitspraak dat het verkeerd zou zijn om een goed leven te hebben. Hij spreekt over mensen die dit goede leven hebben omdat zij niet bereid zijn zich werkelijk aan Jezus Christus te verbinden.

Toen de apostelen en de vroege kerk werden vervolgd, zorgden veel mensen ervoor dat zij op veilige afstand bleven van deze vervolgte heiligen.

Stel je eens voor: als je bekend zou staan als hun vriend, zou je zelf ook zomaar aan de verkeerde kant van de stok van de vervolgers terecht kunnen komen.

Er zijn mensen die met een glimlach door het leven gaan. Ze doen nooit iets wat de samenleving, hun vrienden of hun familie van streek zou kunnen maken. Dat is mogelijk.

Maar niet als je werkelijk toegewijd aan Jezus Christus leeft en de levensstijl volgt die Hij van je vraagt.

Mensen die ervoor kiezen om er in het openbaar voor uit te komen dat zij christen zijn, zijn heiligen. Zij kunnen voor die toewijding een prijs betalen, maar zij ontvangen er veel meer voor terug.

“Van u is het Koninkrijk van God; u zult verzadigd worden; u zult lachen; uw beloning is groot in de hemel.”

Vandaag, op de dag van Allerheiligen, denken we met liefde en dankbaarheid aan degenen die ons zijn voorgedaan en nu bij Christus in de hemel zijn.

En we eren al die vergeten mensen die in hun ellende, onder vervolging, in honger en dorst, hebben vastgehouden aan Jezus Christus. Wie dat doet, mag er zeker van zijn dat Hij hem voor eeuwig in Zijn armen houdt.

2. Een kritische blik op onszelf

Als ik met respect kijk naar vervolgte christenen, maakt dat mij meestal ook een beetje ongemakkelijk. Wat betekent mijn eigen toewijding aan Christus werkelijk? Hoe diep gaat die toewijding in mijn gemakkelijke leven?

In mijn comfortabele, welvarende middenklassensituatie?

Persoonlijk ben ik geconfronteerd met zoveel armoede van anderen. Met mensen die geleden hebben vanwege hun christelijk geloof. Met mensen die het aandurfdën om zich te laten dopen, terwijl zij wisten dat dit hun leven kon kosten.

En dan kijken we naar onszelf. Kijken we naar mijzelf.

Ik denk dat het goed is om onze eigen houding steeds weer kritisch te onderzoeken. Om in de spiegel van de Bijbel te kijken, en in de spiegel van de wereldwijde kerk. En ons dan af te vragen...

Kies ik er persoonlijk voor om aan de kant van de heiligen te staan? Spreek ik voor hen? Steun ik andere christenen? Beschouw ik hen als mijn eigen gemeenschap?

Jezus zegt: Als u hun een beker koud water geeft, als u hun voedsel geeft, als u hen in de gevangenis bezoekt, dan doet u dat aan Mij.

Wij zijn één kerk, één volk. Iedere christen die lijdt vanwege zijn geloof, of die in extreme armoede leeft — eenvoudigweg omdat hij geboren is in Pakistan, Congo of Egypte — iedere christen die zo lijdt, moet ons zijn pijn laten voelen.

Zij zijn óns volk. Onze heiligen. En wat doen wij?

Hun leven eenmaal per jaar gedenken in een eredienst is mooi, maar onze Heere verwacht meer van ons.

Hoe brengen wij ons leven in overeenstemming met Jezus Christus en met Zijn heiligen? Met alle mensen die Hem dienen, zelfs wanneer dat een hoge prijs vraagt?

Allereerst moeten we helder hebben waar onze eigen prioriteiten liggen. Is onze Heere Jezus werkelijk nummer één?

Als dat zo is, worden wij — door Christus — vanzelf verbonden met de lijdende kerk.

Denk bijvoorbeeld aan de Zwitserse zendelinge Beatrice Stöckli. Zij werd in januari 2016 ontvoerd in Timboektoe, Mali. En een maand geleden werd zij vermoord door de aan al-Qaida gelieerde groep die haar vier jaar lang gevangen had gehouden.

En we voelen ons verbonden met die arme christelijke vrouw in Pakistan die gedwongen wordt om in een steenfabriek te werken.

Wij komen op voor christenen die vervolgd worden, en voor christenen die in erbarmelijke omstandigheden leven.

Als christenen behoren wij een natuurlijke bewogenheid te hebben voor arme en slecht behandelde mensen, omdat onze Heere Jezus Christus Zelf slecht behandeld werd.

Daarom kunnen wij als kerk niet té dicht tegen de macht aanleunen. Dat gaat in tegen ons geloof, tegen onze Heere, wanneer wij ons te comfortabel voelen bij de machthebbers van deze wereld.

Is het ons er vooral om te doen populair te zijn? Of hebben wij een breder, eeuwig en goddelijker perspectief op het leven en op wat werkelijk belangrijk is?

Ik denk dat dit voor ons allemaal een voortdurende strijd is. We leven zo comfortabel. We zijn gewend geraakt aan onze levensstijl, onze banen en onze plaats in de middenklasse van de samenleving.

Justin Welby, onze aartsbisschop, heeft het goed gezegd:

Christenen, dienaren van een kwetsbare en arme Heiland, moeten de armen dienen en liefhebben; maar zij moeten ook de oorzaken van armoede ter discussie stellen. ...

Geen enkele samenleving kan tevreden zijn wanneer er ellende en gebrek bestaan, tenzij wij door onze gezamenlijke liefde ook de hebzucht en het egoïsme die daarachter schuilgaan, aan de orde stellen.

Voor God doen arme mensen ertoe, omdat Jezus arm was en omdat christenen vaak arm zijn vanwege de Heere die zij volgen.

Als we als kerk populair willen zijn, moeten we misschien niet al te veel spreken over gerechtigheid en armoede. Maar als we Christus volgen en opkomen voor wat recht en goed is, zullen mensen ons al snel lastig en irritant vinden.

Dat is het lot van de heiligen. Jezus Christus volgen betekent dat we in een samenleving die vooral wil ontspannen en genieten, en zich niet al te veel zorgen wil maken over de rest van de wereld, aan de verkeerde kant van de vergelijking terechtkomen.

Maar radicaal kiezen voor onze medechristenen, en voor de armen en slecht behandelenden in het algemeen, betekent dat wij kiezen voor Jezus Christus.

3. Ons gedrag

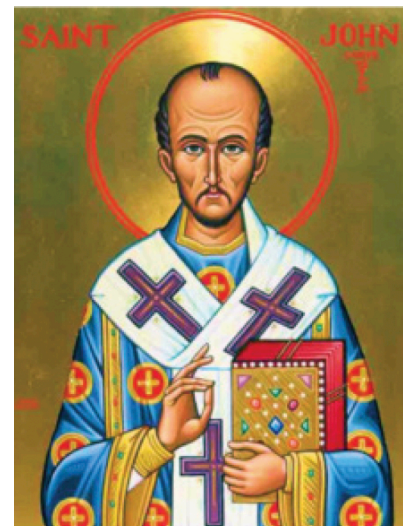
In Zijn woorden tot Zijn discipelen stelt Jezus geen ideaal voor dat niemand ooit zou kunnen bereiken. Nee. De christelijke leer hierover is heel duidelijk: wat Christus gebiedt, gebiedt Hij met de bedoeling dat wij het ook daadwerkelijk doen.

En God zij dank geeft Hij ons naast Zijn geboden ook de genade die ons in staat stelt ze te volbrengen. Daarom wordt van iedere christen verwacht dat hij de woorden van Christus doet en ernaar leeft. Niet uitsluitend door onze eigen inspanningen, maar door de genade die Christus voor ons heeft verworven.

De heilige Johannes Chrysostomus sprak in een preek over onze roeping om de armen te helpen. Hij wees naar het altaar in zijn kerk en zei:

U eert inderdaad dit altaar, omdat het het lichaam van Christus ontvangt.

Vervolgens wees hij naar enkele christelijke bedelaars en zei:

Maar hem die zelf het lichaam van Christus is, behandelt u met minachting en verwaarlozing. Dit altaar [van de armen] ziet u overal, liggend in stegen en op marktplaatsen, en u kunt er ieder uur op offeren; want ook daarop wordt een offer gebracht.

Wanneer u dus een arme gelovige ziet, bedenk dan dat u een altaar aanschouwt. Wanneer u zo'n bedelaar ziet, beledig hem dan niet alleen niet, maar bewijs hem zelfs eer. En wanneer u ziet dat iemand anders hem beledigt, grijp dan in en maak daar een einde aan.

Zo riep de heilige Johannes Chrysostomus zijn gemeenten op om op te staan tegen degenen die de armen misbruiken en om mensen te steunen die hulp nodig hebben. Dat is waartoe ook wij geroepen zijn. Dat is als het brengen van een offer op het altaar van God.

Maar Jezus maakt het ons nog moeilijker.

Maar Ik zeg u die dit hoort: Heb uw vijanden lief, doe goed aan hen die u haten. Zegen hen die u vervloeken en bid voor hen die u belasteren. Bied hem die u op de wang slaat ook de andere aan, en weiger hem die uw bovenkleed afneemt ook uw onderkleed niet. Maar geef aan ieder die iets van u vraagt, en eis het niet terug van hem die het uwe afneemt. En zoals u wilt dat de mensen u doen, doet u hun ook zo.

We kiezen dus niet alleen de kant van de slachtoffers; we hebben zelfs de dader lief. Stel je dat eens voor. We staan aan de kant van de christenen die vervolgd worden, maar we staan ook aan de kant van de vervolgers — door hen te zegenen en van hen te houden.

Dat is nog redelijk gemakkelijk wanneer we er zelf niet rechtstreeks bij betrokken zijn. Liefde op afstand is gemakkelijk. Maar als jij degene bent die slecht behandeld wordt, en je staat oog in oog met je vijand, dan wordt het een heel ander verhaal.

“Behandel andere mensen zoals je zelf behandeld wilt worden.” Zelfs wanneer zij je pijn doen.

Hier wordt het werkelijkheid. Hier wordt duidelijk of we het werkelijk menen. Dit is de hoge standaard van Jezus. Jezus Christus leert ons door Zijn eigen voorbeeld. Zelfs toen Hij aan het kruis genageld was, bad Hij tot Zijn Vader voor degenen die Hem dit hadden aangedaan:

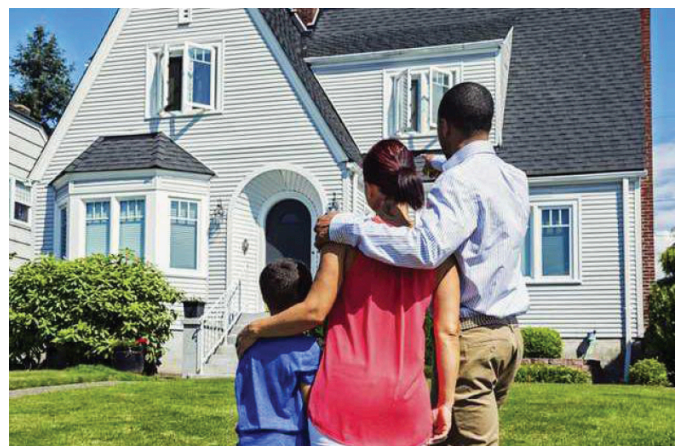
“Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen” (Luk. 23:34).

In navolging van zijn Meester bad de heilige Stefanus, de eerste martelaar van de Kerk, terwijl hij gestenigd werd tot onze Heere: “Heere, reken hun deze zonde niet toe.”

Mensen die zo kunnen bidden, kunnen bergen verzetten. Door te vergeven zijn zij niet zwak. Het zijn mensen van staal.

Zij zijn bereid te leven vanuit hun geloof in de Heere, Die had kunnen terugslaan maar ervoor koos dat niet te doen. Hij weigerde zelfs om haat tegen kwaaddoeners Zijn hart te laten beheersen.

Onze natuurlijke reactie wanneer we slecht behandeld worden, is wraak, haat, woede en ons terugtrekken.

Maar wij worden geroepen om altijd de hoge weg van Jezus te gaan.

Je vijanden liefhebben is de meest krankzinnige en tegennatuurlijke reactie op slecht behandeld worden.

Maar God is onze Vader; Jezus is onze Broeder. Zij tonen een vrijgevigheid die alle verbeelding te boven gaat, tegenover alle mensen. En daarom kiezen wij ervoor net zo vrijgevig te zijn als wij zouden willen dat andere mensen tegenover ons zijn.

Zelfs wanneer zij ons slecht behandelen.

Conclusie

Laten we mensen met open handen tegemoet treden en niet met gebalde vuisten. Altijd liefhebben, altijd geven. Liefhebben en geven aan de armen. Liefhebben en geven aan degenen die misbruik maken van anderen.

Wij leven niet om op aarde een nalatenschap voor onszelf achter te laten; wij leven met de vreugde van Gods eeuwige nalatenschap voor ogen. En juist daardoor worden wij ook verbonden met onze geliefden die zijn heengegaan om bij de Heere te zijn.

Dat geeft vandaag waarde aan je leven. Jezus volgen, verbonden zijn met al Zijn mensen, en geven — altijd geven.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen